

Looduslike ehitusmaterjalide kasutamise riiklik arengukava 2010-2020

Rein Raudsep,

Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse ja –tehnoloogia osakonna juhataja

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse seaduse järgi on Keskkonnaministeeriumi tegevuste hulgas loodusvarade kasutamise, kaitse, taastootmise ja arvestamise korraldamine ning asjaomaste õigusaktide eelnõude koostamine.

Vabariigi Valitsus kiitis 19. juuni korraldusega nr 276 heaks “Looduslike ehitusmaterjalide kasutamise riikliku arengukava 2010-2020” koostamise (edaspidi *ehitusmaavarade arengukava*).

2. Ehitusmaavarade arengukava eesmärgid

Üksnes maapõueseadusest lähtudes ei ole seni olnud võimalik ehitusmaavarade kaevandamist ja kasutamist riigi tasemel piisavalt efektiivselt suunata. Maapõueseaduses on sätestatud kaevandamisloa andmisest keeldumise alusena kaevandamise vastuolu riigi huvidega. Riigi huvi ei ole seni konkreetselt määratletud.

Ehitusmaavarade arengukava on maapõue-alane strateegiline dokument, mille eesmärgid on:

- 1) määrata riigi huvi ja lahendada ehitusmaavarade kaevandamise ja kasutamisega seotud vastuolud ning probleemid, kindlustades Eesti järjepideva varustatuse ehitustoormega;
- 2) kavandada võimalused eelkõige pidevalt kasvava ehitusmaavarade vajaduse ning omavalitsuste ja elanikkonna kaevandamise vastase hoiaku vahelise vastuolu leevendamiseks;
- 3) tagada ehitusobjektide varustamine nõuetekohase kvaliteediga ja optimaalsete hindadega ehitusmaavaradega, mille veo kaugus oleks seejuures võimalikult minimaalne;
- 4) kavandada maavara kaevandamise ja kasutamise olulise keskkonnamõju vähendamise võimalused ning soodustada kaevandamise tehnoloogiaalast arendus-tegevust ning innovatsiooniprotsessi;
- 5) stimuleerida jätkusuutlikku ressursikasutust.
Näiteks oluline on alternatiivsete ehitusmaterjalide tootmise arendamine ja põlevkivi rikastamisel tekkiva aheraine kasutamise võimaluste laiendamine.

3. Teostus

Ehitusmaavarade arengukava väljatöötamisse kaasatakse Rahandusministeerium, regionaalminister ning Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium.

Vajadusel kaasatakse ka teisi ministeeriume.

Sel otstarbel moodustatakse töögrupp.

Töö kestus – detsembris 2009 tuleb arengukava eelnõu esitada Vabariigi Valitsusele.

Töö tehakse kahes etapis:

- 1) tellitud uurimistöö olemasoleva olukorra tulevikuperspektiivide väljaselgitamiseks;
- 2) ehitusmaavarade arengukava koostamine ja paralleelselt selle dokumendiga ka keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH).

Kuna Ehitusmaavarade arengukava ülesanne on analüüsida ehitusmaavarade edasise kasutamise perspektiive, tuues esile võimalikud konflikt-situatsioonid riigis püstitatud eesmärkide ja omavalitsusüksuste ning kaevandajate huvide vahel, siis Ehitusmaavarade arengukava koostamine peab olema avalik protsess ning kavas on teha koostööd ka kaevandamise piirkondade omavalitsustega.

Kogu protsessi jooksul tutvustatakse tegemisi pidevalt üldsusele. Need on avalikud arutelud, mis on kohustuslikud KSH protsessis ja nendele lisanduvad arutelud tööprotsessis saavutatu tutvustamiseks.

Kokku vähemalt 6 arutelu.

4. Arengukava sisu

Ehitusmaavarade arengukava on üks ja terviklik kogu Eesti Vabariigi territooriumi, k.a territoriaalmerd hõlmav arengukava, mis koosneb kahest ühesuguse ülesehitusega osast:

Lubjakivi, dolokivi ja kristallinne ehituskivi Liiv, kruus ja savi

Kuna Eesti ehitusmaavarasid on möödunud sajandil põhjalikult uuritud, siis arengukava koostamiseks vajalikku informatsiooni on võimalik saada eeskätt keskkonnaregistri maardlate nimistust ja maavaravarude bilansist, samuti Eesti Geoloogiakeskuse geoloogiafondis olevatest arvukatest uuringuaruannetest ning maakondade üld- ja teemaplaneeringutest.

Ehitusmaavarade arengukava juurde lisatakse rakendusplaan, esialgu 4 aastaks, milles määratakse lähiaastate ehitusmaavarade kaevandamise ja kasutamise arengusuunad. Ehitusmaavarade arengukava peab sisaldama informatsiooni maavara planeeritavast kaevandamismahust maardlates, selle suurendamis- või vähendamisvajadustest, märkides eraldi kasutussuunad.

Pooleli on uurimistöö olemasoleva olukorra ja kohta ja tulevikuperspektiivide väljaselgitamiseks. Sellest ongi meie tänase arutelu ettekanne, mille teeb Jan Johanson.